

АНОТАЦІЯ

Селінський П. В. Виконавські аспекти втілення інтонаційної драматургії в хорових творах Володимира Зубицького. — Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» (галузь знань 02 «Культура і мистецтво»). — Національна музична академія України імені П. І. Чайковського, Міністерство культури та стратегічних комунікацій України, Київ, 2025.

Актуальність теми дослідження. Хорова творчість В. Зубицького багата і різноманітна за жанрово-стильовими, образно-інтонаційними параметрами. Все частіше хорові твори композитора звучать у концертних залах¹: вони вирізняються мелодійним багатством авторського та ретельно підбраного фольклорного музичного матеріалу. Автор ювелірно сполучає різнобарвний інтонаційний корпус тем і створює національно характерні музичні картини шляхом їх переінтонування, контрапунктичного проведення та динаміки внутрішнього розвитку.

Інтонаційна драматургія хорових творів В. Зубицького є найвиразнішою складовою музичної мови композитора, адже вона просочена українським національним музичним матеріалом. Формування індивідуального стилю В. Зубицького відбувається на основі ритмо-інтонаційних, жанрових, тембрових, виконавських національних традицій.

Актуальність теми дослідження полягає в таких аспектах:

1. Творчість В. Зубицького має вагоме значення у розвитку сучасної української хорової музики та історії музичної культури в цілому, однак досі хорова музика та, зокрема, твори крупної форми не мають належного наукового опрацювання.

2. Вивчення життєтворчості В. Зубицького доповнює історію розвитку української культури, і музики зокрема, адже у розмовах з композитором відкриваються не тільки естетичні засади його творчості та розуміння внеску українського мистецтва у розвиток історії світової музики, а й особливості розвитку нашої культури.

3. Хорова творчість В. Зубицького є дзеркалом національних жанрово-стильових, інтонаційних та виконавських параметрів. Залучені до аналізу кантата «Діду мій, дударіку» (2020 р.) та «Коломийка» (2022 р.) яскраво ілюструють естетичні засади композитора, проте досі не представлені в аналітичних розвідках.

4. У хоровій творчості композитор наслідує традиції, закладені М. Лисенком, К. Стеценком, Л. Ревуцьким, Я. Степовим, М. Леонтовичем:

¹ Один з останніх концертів — виконання третьої редакції «Коломийки» у рамках фестивалю «Прем'єри сезону» 26 квітня 2025 року (диригент П. Селінський).

вибір жанрів, методи роботи з тематичним матеріалом, вибір поетичних текстів тощо. Проте стильові орієнтири композитора спрямовані на оновлення музичної мови: необарокові, неоромантичні, неоімпресіоністичні риси, неофольклоризм та значна роль джазу у поєднанні з глибинним фольклорним матеріалом у безконфліктний спосіб свідчать про композиторський хист та мудрість у роботі з народним музичним скарбом.

5. Особливість інтонаційної роботи В. Зубицького полягає у залученні різножанрових та різностильових тем задля подальшого їх переплетення, мотивного вичленування, інкрустації одної теми в іншу; зміну образного настрою теми завдяки ладо-гармонічним, темпо-ритмічним, темброво-фактурним змінам.

6. Виконавський аспект хорових творів В. Зубицького ніколи не досліджувався, але його залучення сприятиме коректній інтерпретації хорових творів композитора.

Мета дослідження – виявити особливості інтонаційної драматургії в хорових творах Володимира Зубицького та накреслити шляхи виконавської інтерпретації композиторського задуму.

Об'єктом дослідження є хорова творчість Володимира Зубицького.

Предмет дослідження – визначення виконавських підходів до втілення інтонаційної драматургії у хорових композиціях Володимира Зубицького.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в ньому *вперше*

— систематизовано музикознавчі праці з питань життєтворчості В. Зубицького;

— структуровано список творів В. Зубицького;

— розглянуто життєтворчість композитора як постать сучасного українського музичного мистецтва, як предмет наукового осмислення. Зокрема розглянуто особливості формування творчої особистості митця у контексті вікової діахронії та універсальності творчої особистості;

— проаналізовано вплив творчої індивідуальності В. Зубицького на стилеутворення;

— окреслено виконавські аспекти інтонаційної драматургії у хорових творах В. Зубицького;

— простежено поняття інтонаційної драматургії як засіб втілення композиторського задуму у хоровому мистецтві та її значення у формуванні індивідуального композиторського стилю;

— розглянуто хорову творчість В. Зубицького з огляду драматургічних та жанрово-стильових факторів;

— проаналізовано «Коломийку» та кантату «Діду мій, дударіку»

— на основі аналізу «Коломийки» та кантати «Діду мій, дударіку» окреслено виконавську специфіку роботи як диригента, так і хористів.

Набули подальшого розвитку теоретичні засади формування універсалізму творчої особистості (за О. Комендою), теоретичні засади вивчення життєтворчості В. Зубицького та її періодизації, визначення ролі хорової спадщини у музичному мистецтві сучасної України та історії української музики загалом, аналітичні розвідки хорової творчості композитора.

Наукове обґрунтування містить вступ, три розділи, висновки. У **першому розділі** розглянуто поняття інтонаційної драматургії у двох аспектах. Перший – її втілення у хоровому мистецтві на прикладі творів Є. Станковича, Г. Гаврилець, І. Алексійчук, В. Польової. Багатовимірність жанрово-стильових новацій викликана пошуками нових форм творчої самоідентифікації, стильовий плюралізм і водночас тенденція до синтезу – « нової стильової єдності » (І. Коханик), пошуки засобів оновлення музичної мови, нових жанрових та виконавських інструментів сформували діалог не тільки в історичному зрізі минуле-сьогодення, а й у ситуації « автор-традиція », у формуванні національного стилю. Одним із найважливіших драматургічних досягнень української хорової творчості другої половини ХХ – першої третини ХХІ ст. є « об'єктивізація авторського мелосутематизму через фольклор » [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**, с. 57]. Твори О. Ківи, М. Скорика, Л. Дичко, Г. Гаврилець, В. Польової, І. Алексійчук, Є. Станковича, В. Зубицького представляють новий рівень мислення національною музичною мовою, яка і формується під впливом національно ідентичної інтонації.

Другий аспект вивчення інтонаційної драматургії – вплив інтонаційної складової на формування індивідуального композиторського стилю. Як відомо, стиль у музиці має інтонаційну природу і як музично-інтонаційне явище обумовлює і його форму, і безперервність процесу. Формуючи індивідуальну стильову неповторність шляхом використання праінтонації (інтонаційної моделі) – через інтонування – до власне інтонації (В. Москаленко), композитори утворюють безліч інтонаційних та жанрово-стильових комбінацій.

Характерною рисою творчого почерку В. Зубицького є постійне звернення до фольклору – українського, болгарського, румунського. Фольклорні джерела живлять і збагачують мову композитора і водночас набувають зовсім нові форми звукового втілення. Художній такт, з яким композитор поєднує традиційні та новітні засоби музичної виразності з національними інтонаційними ресурсами, вирізняють його твори серед творчості інших композиторів.

У **другому розділі** розглядається постать В. Зубицького в сучасному українському музичному мистецтві та його композиторський стиль як предмет наукового осмислення. Увагу приділено феномену універсалізму творчої особистості, до якого можна віднести і постать В. Зубицького –

композитора, концертуючого баяніста, диригента, педагога, музично-громадського діяча.

Постать В. Зубицького в сучасному українському музичному мистецтві визначається не тільки енергійністю у різних життєвих фазах та універсальністю творчої особистості, а й неповторним авторським композиторським почерком. Особливість хорової спадщини В. Зубицького полягає в регулярності звернення протягом усього творчого шляху, оновленні жанрово-стильових стандартів, симбіозі різнорідних стильових моделей та вишуканістю стилістики музичної мови.

Наслідування неоромантичних, неоімпресіоністичних, неофольклорних стильових течій, включення джазових імпровізаційних елементів та уникнення новітніх композиторських технік на кшталт серіалізму, додекафонії, алеаторики – характерна риса індивідуального композиторського стилю В. Зубицького.

У третьому підрозділі окреслено формування творчої особистості композитора. Національно-характерне оточення та музичний контекст дитячих років, вплив викладачів протягом усіх років навчання сформували композитора з неповторним індивідуальним стилем, хорова творчість якого є проявом національного.

Третій розділ дослідження присвячено музичному аналізу «Коломийки» та кантати «Діду мій, дударіку». Ритмо-інтонаційна специфіка та образно-естетичні засади цих творів проаналізовано в контексті принципів роботи В. Зубицького з фольклорним матеріалом. Виконавським аспектам втілення засобів хорової виразності присвячено окремий підрозділ, де розглянуто специфіку музичної мови композитора, в якій поєднані не тільки різні інтонаційно-художні образи, а й гра різних груп хору, звуконаслідування, різні виконавські стилі, виконавські склади тощо.

У процесі аналізу зроблено **висновки**, що хорові твори В. Зубицького представляють самобутній етнохарактерний музичний матеріал, який представляє цінність як для музикознавців, так і для виконавців. Методи роботи композитора з національним інтонаційним матеріалом, його розвиток та виконавське втілення складають фундамент авторського почерка композитора.

Практичне значення роботи. Матеріали наукового обґрунтування можуть бути використані у навчальних курсах з історії української музики, хорової літератури, аналізу музичних творів, у подальших дослідженнях із тематики роботи, а також у практичній роботі музикантів-виконавців — інтерпретаторів творів Володимира Зубицького.

Ключові слова: *творчість Володимира Зубицького, хорове мистецтво, інтонація, драматургія, виконавство.*

ABSTRACT

Selinsky P. V. Performing Aspects of the Embodiment of Intonation Dramaturgy in the Choral Works of Volodymyr Zubytsky — Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

Scientific substantiation of a creative art project for the degree of Doctor of Arts in the specialty 025 «Musical Art» (field of knowledge 02 «Culture and Art»). – *Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music*, Ministry of Culture and Strategic Communications of Ukraine, Kyiv, 2025.

Relevance of the research. V. Zubytsky's choral works are rich and diverse in terms of genre, style, imagery, and intonation. The composer's choral works are increasingly heard in concert halls²: they are distinguished by the melodic richness of the author's and carefully selected folk music material. The author masterfully combines a colorful intonational corpus of themes and creates nationally characteristic musical pictures through their re-intonation, contrapuntal conduct, and dynamics of internal development.

The intonational dramaturgy of V. Zubytsky's choral works is the most expressive component of the composer's musical language, as it is imbued with Ukrainian national musical material. V. Zubytsky's individual style is formed on the basis of rhythmic-intonational, genre, timbral, and performance national traditions.

The relevance of the research topic lies in the following aspects:

1. V. Zubytsky's work is of great importance for the development of contemporary Ukrainian choral music and the history of musical culture in general, but choral music, and in particular large-scale works, have not yet been properly studied.

2. Studying V. Zubytsky's life and work complements the history of Ukrainian culture, and music in particular, because conversations with the composer reveal not only the aesthetic foundations of his work and his understanding of the contribution of Ukrainian art to the development of world music history, but also the peculiarities of the development of our culture.

3. V. Zubytsky's choral works reflect national genre, style, intonation, and performance parameters. The cantatas “Dido miy, dudaryku” (2020) and “Koloomyika” (2022), included in the analysis, vividly illustrate the composer's aesthetic principles, but have not yet been presented in analytical studies.

4. In his choral works, the composer follows the traditions established by M. Lysenko, K. Stetsenko, L. Revutsky, Y. Stepov, and M. Leontovych: choice of genres, methods of working with thematic material, choice of poetic texts, etc. However, the composer's stylistic guidelines are aimed at renewing the musical

² One of the most recent concerts was a performance of the third edition of «Koloomyika» as part of the «Premieres of the Season» festival on April 26, 2025 (conductor P. Selinsky).

language: neo-baroque, neo-romantic, neo-impressionistic features, neo-folklorism, and the significant role of jazz in combination with deep folkloric material in a non-conflicting way testify to the composer's talent and wisdom in working with the folk music treasure.

5. The peculiarity of V. Zubytsky's intonational work lies in the use of themes from different genres and styles for their further interweaving, motivic isolation, and incrustation of one theme into another; changing the figurative mood of a theme through tonal-harmonic, tempo-rhythmic, and timbre-textural changes.

6. The performance aspect of V. Zubytsky's choral works has never been studied, but its inclusion will contribute to the correct interpretation of the composer's choral works.

The aim of the study is to identify the peculiarities of intonational dramaturgy in Vladimir Zubitsky's choral works and to outline ways of performing the composer's intention.

The object of the study is the choral works of Volodymyr Zubytsky.

The subject of the study is to determine the performance approaches to the embodiment of intonational dramaturgy in the choral compositions of Volodymyr Zubytsky.

The scientific novelty of the study lies in the fact that it is the first to

- systematize musicological works on the life and work of V. Zubytsky;
- structure a list of V. Zubytsky's works;
- examine the life and work of the composer as a figure of contemporary Ukrainian musical art and as a subject of scientific reflection. In particular, it examines the peculiarities of the formation of the artist's creative personality in the context of age diachrony and the universality of the creative personality;
- analyzes the influence of V. Zubytsky's creative individuality on style formation;
- outlines the performance aspects of intonational dramaturgy in V. Zubytsky's choral works;
- the concept of intonational dramaturgy as a means of embodying the composer's idea in choral art and its significance in the formation of an individual compositional style is traced;
- V. Zubytsky's choral works are considered from the point of view of dramaturgical and genre-style factors;
- analyzed “Koloomyika” and the cantata “My Grandfather, the Bagpiper”
- based on the analysis of “Koloomyika” and the cantata “My Grandfather, the Bagpiper,” outlined the performance specifics of the work of both the conductor and the choir singers.

Further development was made in the theoretical foundations of the formation of universalism in creative personalities (according to O. Komenda), the theoretical foundations of studying V. Zubytsky's life's work and its

periodization, determining the role of choral heritage in the musical art of modern Ukraine and the history of Ukrainian music in general, and analytical studies of the composer's choral works.

The scientific justification consists of an introduction, three chapters, and conclusions. **The first chapter** examines the concept of intonational dramaturgy in two aspects. The first is its embodiment in choral art, using the works of Y. Stankovich, H. Gavrylets, I. Aleksiychuk, and V. Polyova as examples. The multidimensionality of genre and stylistic innovations is caused by the search for new forms of creative self-identification, stylistic pluralism, and at the same time a tendency toward synthesis—a “new stylistic unity” (I. Kokhanyk), the search for means of renewing musical language, new genre and performance instruments have formed a dialogue not only in the historical context of the past and present, but also in the situation of “author-tradition” in the formation of a national style. One of the most important dramaturgical achievements of Ukrainian choral creativity in the second half of the 20th century and the first third of the 21st century is “the objectification of the author's melos-thematism through folklore” [1, p. 57]. The works of O. Kiva, M. Skoryk, L. Dychko, H. Gavrylets, V. Polyova, I. Aleksiychuk, E. Stankovich, and V. Zubytsky represent a new level of thinking in the national musical language, which is formed under the influence of nationally identical intonation.

The second aspect of studying intonational dramaturgy is the influence of the intonational component on the formation of an individual compositional style. As is well known, style in music is intonational in nature and, as a musical-intonational phenomenon, determines both its form and the continuity of the process. By forming individual stylistic uniqueness through the use of proto-intonation (intonation model) – through intonation – to intonation itself (V. Moskalenko), composers create a multitude of intonational and genre-style combinations.

A characteristic feature of V. Zubytsky's creative style is his constant reference to Ukrainian, Bulgarian, and Romanian folklore. Folklore sources nourish and enrich the composer's language and at the same time take on completely new forms of sound embodiment. The artistic tact with which the composer combines traditional and modern means of musical expression with national intonational resources distinguishes his works from those of other composers.

The second chapter examines the figure of V. Zubytsky in contemporary Ukrainian musical art and his compositional style as a subject of scientific analysis. Attention is paid to the phenomenon of universalism in creative personalities, which includes V. Zubytskyi – composer, concert accordionist, conductor, teacher, and musical and public figure.

The figure of V. Zubytsky in contemporary Ukrainian musical art is defined not only by his energy in various phases of life and the universality of his creative personality, but also by his unique compositional style. The peculiarity

of V. Zubytsky's choral heritage lies in his regularity throughout his creative career, the renewal of genre and style standards, the symbiosis of diverse stylistic models, and the sophistication of his musical language.

The imitation of neo-romantic, neo-impressionistic, and neo-folk stylistic trends, the inclusion of jazz improvisational elements, and the avoidance of the latest compositional techniques such as serialism, dodecaphony, and aleatoric music are characteristic features of V. Zubytsky's individual compositional style.

The third section outlines the formation of the composer's creative personality. The nationally characteristic environment and musical context of his childhood, as well as the influence of his teachers throughout his years of study, shaped the composer into an artist with a unique individual style, whose choral works are a manifestation of the national character.

The third section of the study is devoted to the musical analysis of Kolomyika and the cantata Didu miy, dudaryku. The rhythmic and intonational specificity and figurative and aesthetic foundations of these works are analyzed in the context of V. Zubytsky's principles of working with folklore material. A separate section is devoted to the performance aspects of choral expressiveness, where the specifics of the composer's musical language are considered, combining not only various intonational and artistic images, but also the interplay of different choir groups, onomatopoeia, different performance styles, performance compositions, etc.

The analysis **concludes** that V. Zubytsky's choral works represent original, ethnically characteristic musical material that is valuable for both musicologists and performers. The composer's methods of working with national intonational material, its development, and its performance implementation form the foundation of the composer's signature style.

Practical significance of the work. The materials of the scientific justification can be used in educational courses on the history of Ukrainian music, choral literature, analysis of musical works, in further research on the subject of the work, as well as in the practical work of musicians-performers — interpreters of Vladimir Zubytsky's works.

Keywords: *the work of Volodymyr Zubytsky, choral art, intonation, dramaturgy, performance.*

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ РОБОТИ

1. Селінський П. В. Ритмо-інтонаційна специфіка хорових творів Володимира Зубицького: виконавські завдання (на прикладі твору «Коломийка» // Fine Art and Culture Studies / Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк ; Одеса : Гельветика, 2025. № 1. С. 180–187. DOI: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-1-26>

2. Селінський П. В. Особливості інтонаційної драматургії камерної кантати Володимира Зубицького «Діду мій, дударіку» // Аспекти

історичного музикознавства // Аспекти історичного музикознавства. Харків: ХНУМ ім. І. П. Котляревського, 2025. № XXXIX (39). С. 47–67.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АПРОБАЦІЮ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Кваліфікаційну наукову працю обговорено на засіданнях кафедри хорового диригування, а також історії української музики та музичної фольклористики. Матеріали дослідження викладені в доповідях на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях. Презентовано творчий мистецький проєкт на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва.

Теми доповідей і назва творчого мистецького проєкту

1. Селінський П. В. Твори Володимира Зубицького в репертуарі Народної академічної хорової капели імені Павла Чубинського: інтерпретаційні виклики // Сьома Міжнародна науково-практична конференція «Україна. Європа. Світ. Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях» (Київ, 02–04 листопада 2023 р.).

2. Селінський П. В. Національна музична інтонація: від історичних витоків до сучасності // Науково-практична конференція «Національна музична інтонація: від історичних витоків до сучасності» (Київ, 19–20 квітня 2024 р.)

3. Селінський П. В. Вплив західноукраїнського фольклору на індивідуальний стиль у хорових творах композитора Володимира Зубицького // Всеукраїнський круглий стіл на тему «Сучасні тенденції у музичному мистецтві» (Київ, 26 вересня 2024 р.).

4. Селінський П. В. Постать Володимира Зубицького в сучасному українському музичному мистецтві // Восьма Міжнародна науково-практична конференція «Україна. Європа. Світ. Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях» (Київ, 07–09 листопада 2024 р.).

5. Селінський П. В. Творчий мистецький проєкт «Виконавські аспекти втілення інтонаційної драматургії в хорових творах Володимира Зубицького» на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтв (Київ, 26 квітня, 2025 року). Національна академія мистецтв України, вул. Бульварно-Кудрявська (Воровського) 20, Київ.